

XLVè Curset

Lluís Domènech i Montaner **Europa i més enllà**

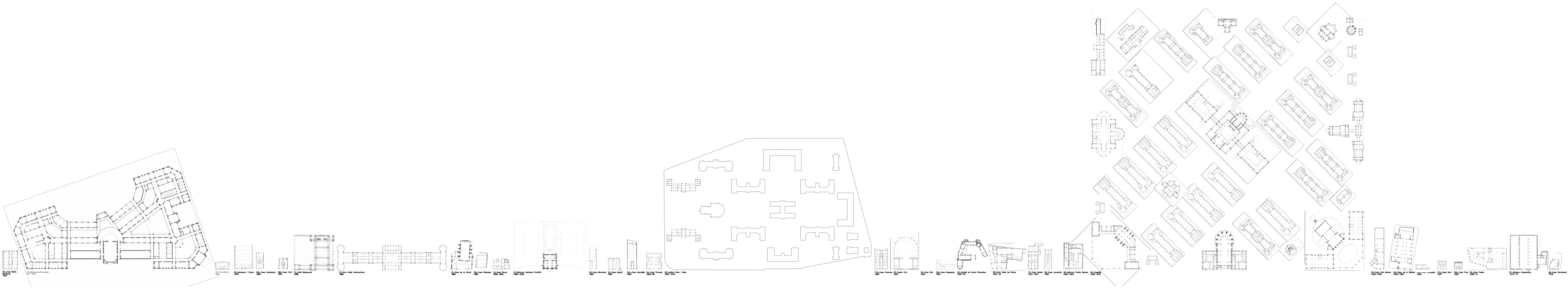
Programa provisional del XLVè Curset. Jornades Internacionals sobre la Intervenció en el Patrimoni arquitectònic 2022

Directors

Lluís Domènech Girbau, Gemma Serch i Andreu i Clàudia Sanmartí i Martínez

ÍNDEX

- 1. Àmbit del Curset i justificació
- 2. Objectius
- 3. Organització i possibles casos d'estudi
- 4. Activitats complementàries
- 5. Equip
- 6. CV Directors

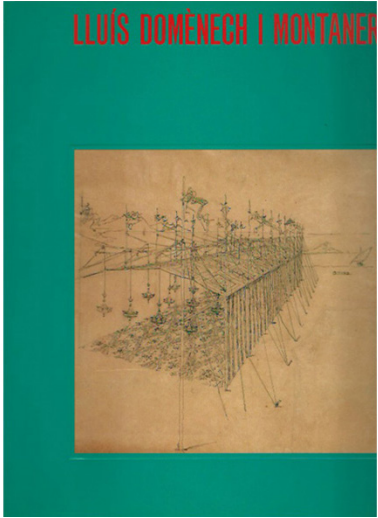

Revista Hispania 1902

Monogràfic Domènech i Montaner Cuadernos de Arquitectura 1963

Catàleg exposició1990

1.ÀMBIT D'ACTUACIÓ I JUSTIFICACIÓ

Lluís Domènech i Montaner (1849-1923) constitueix, en si mateix i en el conjunt de la seva obra, un dels exemples més paradigmàtics de l'esperit culte, progressista i creatiu del tombant de segle. La seva personalitat es projecta amb provat èxit dins una versió pluridisciplinària de participació social.

En l'àmbit de les arts com a dibuixant, enquadernador, editor i historiador.

En l'àmbit de la política com a militant del catalanisme, com a membre actiu de diverses entitats culturals i arribant a ser diputat a les Corts de Madrid.

En l'àmbit de la docència com a formador de les noves generacions, dins de l'escola d'arquitectura de Barcelona, de la qual va ser director durant vint anys.

Però és en l'arquitectura, veritable epicentre de la seva vida pública, on manifesta tota la seva capacitat tècnica i artística. Domènech crea al voltant d'un nou model estructural – forma, funció i símbol – un innovador repertori ornamental que permet la incorporació dels millors artistes i artesans.

La seva producció arquitectònica abasta des de projectes urbans fins a grans conjunts monumentals i encàrrecs de petita escala. El treball al seu estudi es realitza amb la col·laboració d'un grup consolidat de tècnics, artesans i industrials, que actuen com a fil conductor dels seus treballs a la recerca de l'obra d'art total.

I ja des dels primers encàrrecs professionals desenvolupa una metodologia de treball basada en l'estudi aprofundit, que podríem dir que ratllava la obsessió, dels referents internacionals al respecte. Sigui a través dels viatges o de la bibliografia existent, Domènech estudia, analitza i absorbeix el coneixement històric, tècnic i arquitectònic contemporani. Des dels referents contemporanis estudiats per al projecte no construït de les Institucions Provincials fins als més de 240 edificis hospitalaris analitzats per el projecte de l'Hospital de Sant Pau, passant per una vasta biblioteca (en català, castellà, francès, anglès i alemany) i una gran erudició en moltíssims camps.

El resultat que es presenta a través dels seus projectes arquitectònics mostra una de les arquitectures conceptualment més racionals i decorativament més riques de la història.

Però tot i aquesta obra arquitectònica i intel·lectual d'altíssim nivell, després de la seva mort l'any 1923 durant la dictadura de Primo de Rivera, la seva empremta es va anar esvaint. No és fins als anys 60 quan un grup d'arquitectes va començar a reivindicar les singularitats de la seva arquitectura, a la vegada que el moviment modernista en general. Als anys 70 i 80 van aparèixer els primers estudis i exposicions al voltant del personatge, i es van començar a revalorar i dignificar els edificis de Domènech a Barcelona, Reus i Canet de Mar, les tres localitats que encara avui concentren el 90% del seu patrimoni construït.

L'any 2023 serà declarat any Domènech i Montaner, ja que es compliran 100 anys des de la seva mort. La creació el 2017 de la Taula Domènech i Montaner, que engloba diverses entitats i administracions, està preparant un seguit d'iniciatives per aquesta commemoració.

El curset anual de l'AADIPA, que el 2022 celebrarà la seva XLVa edició seria el tret de sortida idoni per aquesta celebració.

2. OBJECTIUS

Aquest curset no vol intentar abarcar tota la vastíssima producció arquitectònica i intel·lectual de Domènech i Montaner, sinó concentrar-se i aprofundir en la vessant arquitectònica de la seva obra dins de la multiplicitat d'actes previstos per la commemoració de l'any Domènech el 2023.

Es vol analitzar l'obra domenequiana com a paradigma i figura cabdal del Modernisme català, posant en relleu les connexions i complicitats amb els moviments culturals europeus contemporanis.

El curset vol comparar/complementar les intervencions en obres de Domènech i Montaner amb les intervencions en el patrimoni arquitectònic d'alguns dels seus paral·lels de l'Art Noveau, la Sezesion, el Jugendstil o l'Style Liberty durant el darrer terç del segle XIX i el primer del segles XX.

Els objectius proposats són:

-Difondre i posar en valor l'obra arquitectònica de Domènech i Montaner.

-Analitzar els diversos tipus d'intervencions sobre la mateixa al llarg del temps.

-Estudiar les diverses casuístiques que condicionen els projectes d'intervenció: canvis d'ús, adaptacions normatives, estat de conservació, criteris de sostenibilitat, etc...

-Debatre les problemàtiques de la intervenció arquitectònica en edificis d'aquesta cronologia, estudiant les diverses estratègies que es duen a terme a nivell internacional.

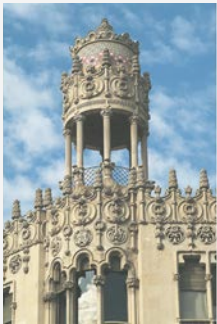
La Renaixensa 1878

3. ORGANITZACIÓ I POSSIBLES CASOS D'ESTUDI

Dijous 15 des

Visites complementàries
(proposta a confirmar)

m a t i

Casa Lleó Morera

Temple d'August

Palau Montaner

Divendres 16 des

El contexte històric, el no construït i les primeres obres

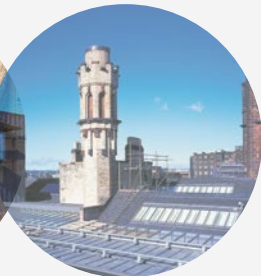
Posada en contexte
Ramon Graus

Els projectes no construïts
Enric Granell

Montaner i Simon
Roser Amadó

The lighthouse, Glasgow
David Page
(proposta a confirmar)

O Taula Rodona I - Industrial

Dissabte 17 des

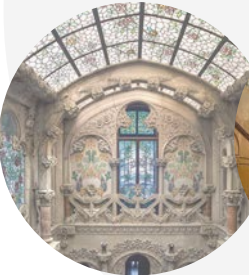
El fet d'habitar

Les cases de la vida
Teresa M. Sala

Viure en una casa
Casa Thomas
Carme Fiol

Casa Navàs Reus
Marta Antuñano

Maison d'Horta de Brussel·les
Barbara van der Wee
(proposta a confirmar)

O Taula Rodona III - cases museu

Acte d'obertura i Domènec transversal

t a r d a

Lluís Domènech i Montaner
Lluís Domènech Girbau

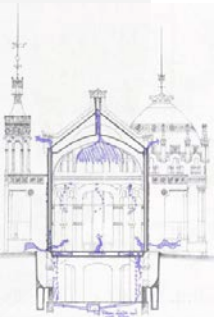
Història i Arts and Crafts
Mireia Freixa i Pilar Vélez

Docència i viatge
Antoni Ramon

Política
Borja de Riquer
(proposta a confirmar)

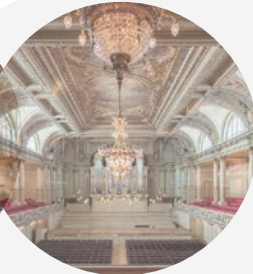

Domènec Bioclimàtic
Albert Cuchí

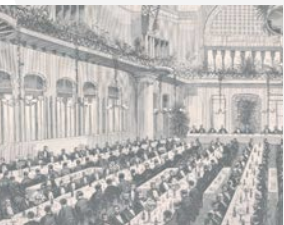
Els auditoris

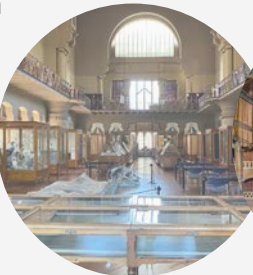
Palau de la Música
Ignacio Paricio

Tohnhalle, Zurich
Elisabeth Boesch
(proposta a confirmar)

Sopar
(proposta a confirmar)

Cafè Restaurant
(proposta a confirmar)

Borsa d'Amsterdam
Janneke Bierman
(proposta a confirmar)

O Taula Rodona II - grans equipaments de ciutat

Els hospitals

Mantenint l'ús

Institut Pere Mata
Núria Anguera

Hospital de Basurto Bilbao
(proposta a confirmar)

Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Xavier Guitart
Agustí Grau

Am Urban, Berlin
(proposta a confirmar)

Modificant l'ús

O Taula Rodona IV - hospitals

Diumenge 18 des

Visita

Visita a les diverses intervencions arquitectòniques dels pavellons de l'Hospital de Sant Pau
(proposta a confirmar)

Reflexió sobre les diverses actuacions amb el pas del temps (After10)
El repte d'actuar en un conjunt Patrimoni de la Humanitat

Sostenibilitat i Patrimoni: compromís i valors

Pavelló de l'Administració

Santa Apol·lònia

Sant Jordi

Sant Leopold

Sant Manuel

Ntra. Sra. de la Mercè

Ntra. Sra. de la Mercè

Casa d'Operacions

Sant Salvador

(ponents a confirmar)

4. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Sopar

Es proposa fer-lo en un dels edificis de Domènech i Montaner

Viatge

Es proposa reproduir el viatge d'investigació de Domènech i Montaner per Europa, amb el mitjà de transport de l'època, el tren.

Exposició

Es proposa, ja que el fons Domènech i Montaner es troba dipositat a l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes, organitzar una exposició per celebrar la restauració d'un dels seus documents més espectaculars com és el traçat de l'obertura de la Via B del Pla de Reforma interior de Barcelona, la Gran Via de Pere el Gran.

Visites complementàries

Tot i que durant l'any posterior al curset, el 2023, hi haurà visites a l'obra domenequiana, es proposa fer una sèrie de visites prototip. Es visitaran edificis de Domènech i Montaner que complementin les exposades en el curset, de la mà dels autors de les seves restauracions. A Canet de Mar, la Casa-Museu Lluís Domènech i Montaner, la Casa Roura, el Castell de Santa Florentina. A Reus, la Casa Navàs, la Casa Rull, la Casa Gasull. A Barcelona, el Centre excursionista de Catalunya, la casa Lleó Morera, la Fonda Espanya, la Casa Thomas, el Palau Montaner, la reforma del Saló de Cent.

Difusió

Es proposa fer la publicació (en paper i/o en digital) de les ponències del curset, que s'hauran demanat prèviament als autors. Durant tot l'any de preparació del curset i amb intensitat durant la seva celebració, es farà difusió a través de píndoles i posts a les xarxes socials de la temàtica que abordarà el curset. La web del curset serà una eina dinàmica per compartir i difondre la informació generada, amb voluntat de continuar amb activitat i actualitzacions com a mínim durant tot l'any 2023. Es proposaran les línies directives d'un programa pedagògic específic de l'obra arquitectònica de Domènech i Montaner per el seu desenvolupament durant la celebració del 2023.

5. EQUIP

Directors

Lluís Domènech i Girbau

Gemma Serch i Andreu

Clàudia Sanmartí i Martínez

Col·laboradors

Fundació Lluís Domènech i Montaner

Possibles patrocinadors

Generalitat de Catalunya

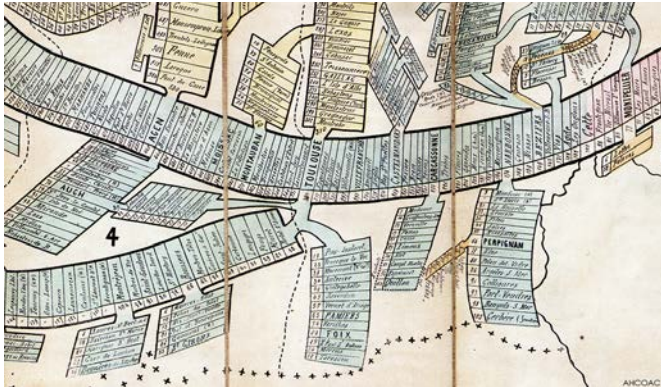
Ajuntament de Barcelona

Diputació de Barcelona i Tarragona

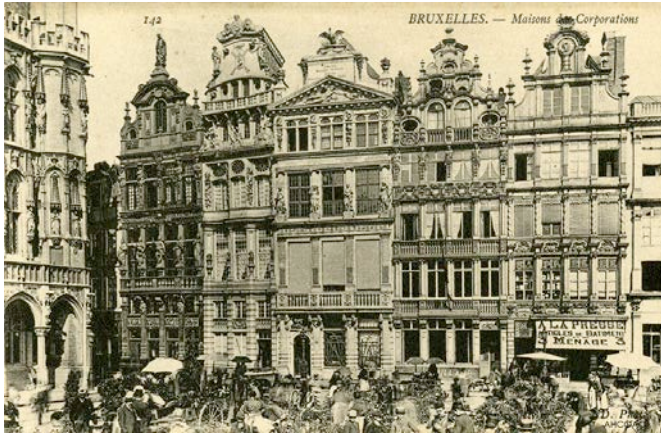
Ministerio del Interior

Empreses constructores amb obra sobre Domènech i Montaner

Empreses privades amb seu en obra de Domènech i Montaner

Sopar al Cafè Restaurant
(proposta a confirmar)

Viatge

Exposició AHCOAC

Visites a Canet de Mar

Visites a Barcelona

Visites a Reus

CV Lluís Domènech Girbau

Barcelona, 1940

Arquitecte titulat per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB – UPC) l'any 1964. Tesi doctoral sobre l'arquitectura espanyola dels anys quaranta.

Ha exercit com a docent a Escoles d'Arquitectura de Barcelona, Milà i Madrid. Ha sigut membre del consell de redacció de la revista “Arquitecturas Bis”(1974-1985) i autor del “Pla de Museus” de l'Ajuntament de Barcelona (1983).

És tractadista de l'obra de Domènech i Montaner en exposicions i en els llibres:” Domènech i Montaner”(La Polígrafa 1994).”Aprendre d'una arquitectura”(Edicions UPC 1998).”El Palau de la Música Catalana”(Lunwerk 2000).

Col·labora en obres d'arquitectura i urbanisme amb Roser Amadó des de 1971, amb qui cofundà l'any 2001 B01 Arquitectes amb Ramon Domènech, Carles Tallades, Sander Laudy i Laura Pérez.

Actualment presideix de la Fundació Lluís Domènech i Montaner.

CV Gemma Serch i Andreu

Barcelona, 1976

Arquitecta titulada per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB – UPC) l'any 2001. Postgrau de Museologia Científica per la Universitat Pompeu Fabra (UPF – IDEC) l'any 2005. Membre de l'Agrupació d'Arquitectes per la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic (AADIPA – COAC), de la que n'és vocal per Barcelona els anys 2011 i 2012.

Co-fundadora de MATTERS [Repensem i projectem el patrimoni arquitectònic], amb la Clàudia Sanmartí i l'Oriol Gili, estudi barceloní especialitzat en la intervenció sobre el medi construït històric.

Membre de l'equip tècnic encarregat de la restauració i adequació a nous usos del Pavelló de l'Administració del Recinte Modernista de Sant Pau, autora del projecte de restauració i rehabilitació de l'envolupant de l'Escola Baixeras de Barcelona, del projecte d'instal·lació d'un ascensor a la mateixa escola, co-autora del projecte de rehabilitació de la Nau F de Fabra & Coats per a nova seu del MUHBA, entre d'altres.

Participa en nombrosos espais de difusió, debat i interpretació de qüestions vinculades a la materialitat, la tècnica i la cultura del patrimoni [Biennal del Pensament de Barcelona, Second Hand i Construcció Circular, Màster de Restauració de Monuments, Open House Barcelona – Green -, Escola Sert, ...].

Col·labora amb la Fundació Lluís Domènech i Montaner des del 2017.

CV Clàudia Sanmartí i Martínez

Barcelona, 1974

Arquitecta titulada per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB – UPC) l'any 2000, línia d'especialització en Restauració. Beca Erasmus a la Università degli Studi di Firenze curs 96/97. Postgrau Restauració arquitectònica: de l'anàlisi constructiva estructural a les tecnologies d'intervenció (Fundació UPC) l'any 2004. Tesi doctoral en curs dins del Màster de Tecnologia de la construcció, especialitat en restauració i rehabilitació.

Membre de l'Agrupació d'Arquitectes per la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic (AADIPA – COAC).

Professora associada del departament de Teoria i Història de l'arquitectura, secció de història de la construcció (UPC) des del 2019. Des del 2010 docent en el Postgrau sobre Rehabilitació de l'Escola Sert-COAC.

Des del 2001 activitat professional lliberal en despatx propi. Des del 2004 col·laboradora externa del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona. El 2014 forma MATTERS [Repensem i projectem el patrimoni arquitectònic], amb la Gemma Serch i l'Oriol Gili, amb la vocació de continuar treballant pel (re) coneixement del patrimoni arquitectònic com a llegat cultural i material.

Col·labora amb la Fundació Lluís Domènech i Montaner des del 2017.